

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
lantbruksvetenskap

”Är det varmt eller kallt ute idag?!”

– En studie om företagsklimatet på Österlen

”Is it warm or cold outside today?!”

– A study on the business environment in Österlen

Annika Jönsson

Kandidatarbete, 15 hp, Uppsala 2012
Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling
Institutionen för stad och land

”Är det varmt eller kallt ute idag?!”

“Is it warm or cold outside today?!”

Annika Jönsson

Handledare: Thomas Norrby

Examinator: Kjell Hansen

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2F

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0523

Program/utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2012

Omslagsbild: Vete och rapsfält, Österlen. Fotograf: Fredrik Nilsson

Serietitel: nr:

ISSN:

ISBN:

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Landsbygd, Gemeinschaft, Gesellschaft, nätverk, tillväxt, företagsklimat

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

Sammanfattning

Denna samhällsvetenskapliga kandidatuppsats har sin utgångspunkt i de regionala tillväxtskillnader som kan urskiljas mellan Malmöregionen och Österlenregionen i Skåne. Representanter från myndigheter, organisationer och företag, verksamma på Österlen, har intervjuats om vad som efterfrågas för ett gynnsamt företagsklimat på Österlen. Möjliga hinder och förutsättningar i regionen, för utveckling av företagsklimatet, har också varit centralt. Analysen av materialet har tolkats med utgångspunkt från Ferdinand Tönnies begreppspär Gemeinschaft och Gesellschaft. Nätverkens möjligheter och förutsättningar i regionen har redovisats. Återkommande problemområden, så som kompetensförsörjning, befolkningstillväxt och bristande företagsklimat har framstått som de viktigaste parametrarna i materialet. En möjlig förklaring till detta kan vara att Österlen präglas av Gemeinschaft, där trygghet går före utveckling. En attitydförändring till utveckling hos företagarna och en ökad tillit till omvärlden generellt på Österlen skulle gynna företagsklimatet i regionen, och då eventuellt minska tillväxtskillnaderna.

Abstract

This social science bachelor thesis has its origins in the regional growth differences that can be discerned between the Malmö region and Österlen region of Skåne. Representatives from government agencies, organizations and businesses, in Österlen, were interviewed about what is asked for a favorable business environment in Österlen. Possible obstacles and opportunities in the region, in speech of development of the business environment, has also been central. The analysis of the material has been interpreted on the basis of Ferdinand Tönnies pair of concepts Gemeinschaft and Gesellschaft. The networks opportunities and conditions in the region have been reported. Recurring problem areas such as recruitment, population growth and lack of business environment has emerged as the most important parameters in the material. One possible explanation may be that Österlen characterized by Gemeinschaft, where security takes precedence over development. A change of attitude to the development, from the entrepreneurs and an increased reliance on the external world generally at Österlen, would benefit the business environment in the region, and then possibly reduce the differences in growth.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Abstract	4
Inledning	6
Frågeställning och syfte.....	6
Beskrivning av Österlen och bakgrund	7
Metod.....	9
Teori	10
Tidigare forskning och begreppet tillväxt	10
Gemeinschaft.....	13
Gesellschaft	13
Low-bottom-up arena	14
Sociala nätverk	14
Sociala rörelser	15
Sociala organisationer	15
Bilder av Österlen	15
En enkätstudie	15
Myndigheterna – kommun och landsting.....	16
Simrishamns kommun.....	16
Region Skåne	18
Organisationerna	19
Näringslivsrådet Tomelilla kommun	20
Tillväxtskolan.....	20
Företagen	21
Incubator C.....	21
Diskussion	23
Slutord.....	26
Käll- och litteraturhänvisning	28
Litteratur;.....	28
Muntliga källor;.....	29
Elektroniska källor;	29
Bilaga 1	30
Bilaga 2	31
Bilaga 3	32

Inledning

Svenskt näringsliv meddelade i april 2012 att Skånes näringsliv generellt tillväxer starkt. Regionen som helhet tycks utvecklas starkt och stabilt men det finns lokala områdesskillnader. En sådan skillnad kan uppmärksammas mellan västra och östra sidan av Skåne. Västsidan har geografiskt sett en fördel, med närheten till Europa, via Öresundsbron, samt att det finns en huvudstad, Köpenhamn, på mycket närbeläget avstånd. Kompetent arbetskraft finns att tillgå, vilket i sin tur kan tänkas leda till ett starkt växande näringsliv. Expansivt näringsliv möjliggör nybyggnation av både bostäder och industrifastigheter vilket gynnar fastighetsmarknaden. Nästan givet är att befolkningstillväxten är positiv i större delen av västra regionen.

Östra sidan av Skåne har däremot en eftersatt näringslivs-, befolknings- och nybyggnationstillväxt i förhållande till Malmöregionen. Med detta sagt, menas inte att näringslivet är dåligt på östra sidan, utan det är den lägre tillväxttakten som avses i detta resonemang. Företagarna efterfrågar kompetens, lokaler och en öppen dialog med myndigheter och som svar på detta har det bildats och ombildats organisationer. (Svenskt näringsliv, 2012). Österlen är på många sätt känt både nationellt och internationellt. Naturen och det karaktäristiska landskapet förknippas ofta med rekreation och avkoppling. Besöksnäringen är framstående, framförallt på sommarhalvåret, och många människor har på något sätt en uppfattning eller koppling till denna region i Sverige.

Frågeställning och syfte

Mot denna bakgrund har jag i denna studie valt att beskriva vad som görs på Österlen för att gynna företagande, och vilka synsätt som ligger bakom dessa initiativ.

Frågeställningarna har formulerats som:

Vad efterfrågas av företagarna, organisationerna och myndigheterna på Österlen för att gynna företagande?

Vad görs på Österlen för att gynna företagsklimatet?

Vilka hinder och förutsättningar finns för att utveckla företagandet på Österlen?

Uppsatsens *syfte* blir således att redogöra för ett urval av de organisationer som finns etablerade på Österlen för att gynna företagsamheten, samt undersöka de hinder och förutsättningar organisationerna beskriver.

Beskrivning av Österlen och bakgrund

Frågeställningen som berör vilka *hinder och förutsättningar* det finns på Österlen, grundas i att jag upplever att det finns en speciell mentalitet på Österlen. Denna mentalitet kan tänkas få olika utfall, beroende av vilken situation som uppstår. För att få en förståelse för denna mentalitet redovisas en kort historisk bakgrund till vad som kan ligga till grund för min egna upplevda känsla.

Bylund och Löfström (1981) skriver i boken *På Österlen* om när det skett en utveckling i andra regioner i Skåne, har det på Österlen levt kvar gamla traditioner och sociala vanor, och utvecklingen blev eftersatt. Författarna liknar denna företeelse vid konservatism. Vad berodde denna eftersatthet på när det fanns bördiga jordar och Simrishamn och Ystad som betydande hamnstäder? Bylund och Löfström menar att detta rotas i feodalismen, där fördelningen av de bördiga jordarna på 1600- och 1700-talet främst gynnade adeln. Inte förrän slutet av 1800-talet, i och med skiftesreformen, fördelades jordarna, de stora godsens styckades upp, och blev tillgängliga för den vanlige jordbrukaren och framförallt fick arbetarna rätt att bruka sin egen jord och sin egen tid. Detta gjorde även att kustsamhällena blomstrade upp. Konservatismen luckrades upp men fanns ständigt närvarande. Den mekanisering och rationalisering som skedde under 1900-talet förvandlade de små jordbruken till olönsamma och arvtagarna till smågårdarna flyttade in till städerna. Bylund och Löfström beskriver dessa småjordbruk med att det var ”...i jordbrukets medelklass, som den österlenska bondeburgenheten fanns” (1981:97). Självhushållet minskade, den internationella ekonomin blev allt mer aktuell, järnvägar lades ner och fiskelägen minskade i omfattning. (Ibid, 1981).

Det är här jag tar min utgångspunkt i ämnet och vill se närmare på hur företagsklimatet ser ut på Österlen idag och vad företagsklimatet präglas av för syn på till exempel *hinder och förutsättningar*. För att få en bild av detta redovisas härefter kort fakta. För ytterligare fakta se Bilaga 1-3.

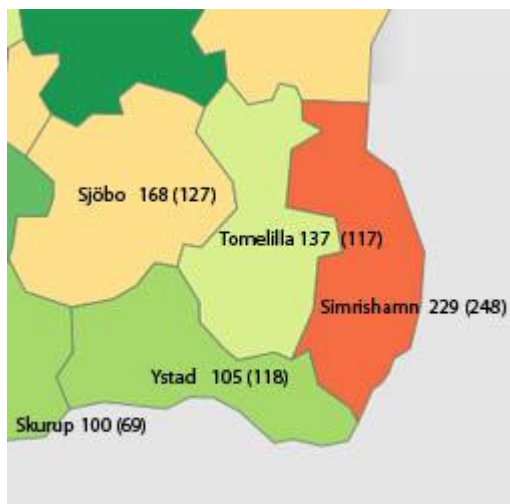

Bild 1. Ranking av företagsklimatet 2012. (Siffor inom parantes visar förra årets ranking.) (Svenskt näringsliv, 2012)

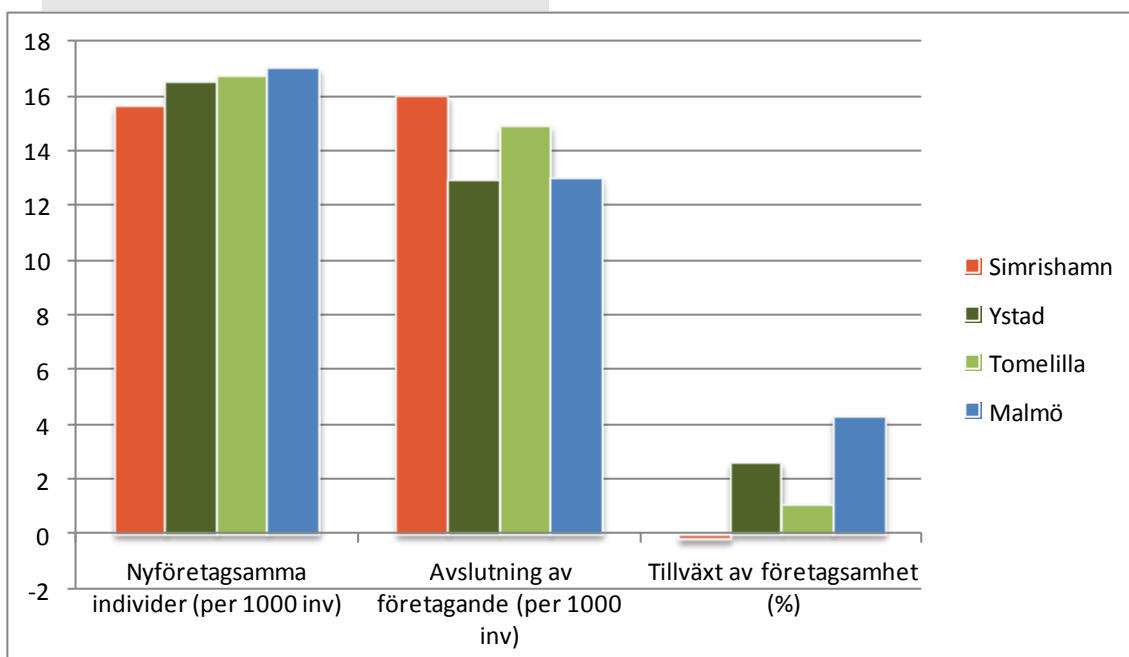

Bild 2. Samlad data, Österlenkommunerna jmf med Malmökommun. (Svenskt näringsliv, 2012)

Metod

Empiriinsamlingen till uppsatsen har huvudsakligen baserats på kvalitativa metoder genom intervjuer med företagare, representanter från organisationer samt personer verksamma för näringslivsverksamheten på Österlen. Även viss deltagande observation har gjorts, tack vare inbjudan till att delta på olika möten. Dessa observationer har främst gett en inblick i vad som diskuteras mellan företagare och aktuella organisationer men även bekräftat det material som framkommit under intervjuerna. Kompletterande material, av mer kvantitativ karaktär har använts för att bekräfta min utgångspunkt, främst i form av statistiskt material. Även visst bakgrundsmaterial har använts för att underlätta förståelsen vid tolkning av materialet. Tolkningen av det insamlade materialet har gjorts genom ett urval av teorier inom området, vilka har urskiljts vid en genomgång av tidigare forskning. I och med de övergripande forskningsfrågorna har tämligen omfattande avgränsningar gjorts.

- De aktuella organisationerna har främst valts ut genom efterforskning på internet. Urvalet har sedan gjorts genom att välja de organisationer som framträder mest, samt via kopplingar mellan organisationerna.
- Framförallt utgår uppsatsen från etablerade, små till medelstora företag.
- Områdesavgränsning för Österlen är definierad till Simrishamn, Ystad och Tomelilla kommun.

Informanterna har valts ut genom viss rekommendation men framförallt via den efterforskning som gjordes för att kartlägga intressanta och relevanta organisationer för ämnet i fråga. Jag mejlade de olika organisationerna för att höra mig för om det fanns någon på organisationen villig att ställa upp på en intervju, vilket möjliggjorde för organisationen att välja ut en lämplig representant, oavsett kön och ålder, villig att diskutera ämnet. Intervjuerna har präglats av en semistrukturerad form, där en relativt öppen fråga ställts om företagsklimatet, vilket lett till en diskussion med naturliga följdfrågor som följd.

För att underlätta analysen var frågorna formulerade med viss teoretisk utgångspunkt. Detta meddelades dock inte till informanterna, framförallt för att få så naturliga och ofärgade svar som möjligt.

Under genomförandet av intervjuerna spelades samtalet in, vilket följdes av en grov transkribering. Detta synliggjorde även hur samtalet utvecklades under hela intervjun, till exempel vilka ord eller ämnesområden som var återkommande. Utöver intervjuer och observation har det empiriska materialet samlats in via organisationernas hemsidor.

Uppsatsen har en beskrivande och förklarande ansats, och kommer inte värdera det material som samlats in. Snarare kommer ett resonemang kring detta föras.

Teori

För att underlätta förståelsen för hur teorin kommer användas i analysen följer en genomgång av tidigare forskning, kopplad till ämnet *företagsklimat*. Dessutom följer en redovisning av det komplexa begreppet tillväxt för att lättare ge en gemensam förståelse.

Tidigare forskning och begreppet tillväxt

Peter Selengård (2011) resonerar kring begreppet tillväxt i sin avhandling *Tillväxtbilder, regionala intentioner samt entreprenörers orsaksförklaringar till tillväxt*. Selengård hänvisar till NUTEK:s kommentar att;

”Det finns ingen allmänt vedertagen metod att definiera och mäta tillväxt. Anledningen är sannolikt att tillväxtbegreppet är både komplext och mångtydigt” (NUTEK, 2003:33).

Detta kan bero på att tillväxt kan vara både kvantitativt och kvalitativt. De värden som är av kvantitativt slag kan mätas och kategoriseras på ett tydligt sätt, men de värden av mer kvalitativ karaktär kan vara svårare att mäta, till exempel som service och upplevelser.

”Tillväxt kan i allra högsta grad betraktas som ett ”kontinuerligt” entreprenörskap där affärsmöjligheter upptäcks, organiseras och exploateras inom ramen för en befintlig verksamhetskontext” (Landström, ur Selengård 2011:144).

Tillväxtverket har en definition av tillväxt, formulerad ett antal år efter NUTEK's.

"Tillväxten är viktig för att upprätthålla välfärden. All tillväxt är platsbunden, det vill säga den skapas lokalt och regionalt. Innovationer och entreprenörer spelar en central roll för att tillväxten ska komma till stånd. Faktorer som att företagen har en god tillgång till arbetskraft, och att människor kan nå ett stort antal arbetsplatser och olika samhällsfunktioner inom rimlig restid är också viktiga tillväxtfrågor i alla regiontyper. En genomgång av forskningen på området visar att det finns ett antal faktorer som är viktiga för att skapa tillväxt. Det handlar utöver det som redan nämnts om teknisk utveckling, kunskapsspridning, näringslivsdynamik, internationell handel och väl fungerande regelverk. Det som förenar dessa faktorer är att de är viktiga för att öka produktiviteten i ekonomin." (Tillväxtanalys; Tillväxtverket, 2010)

Då Selengård (2011) diskuterar begreppet tillväxt i sin avhandling lyfter han bland annat fram *hur* tillväxt skapas, men även hur tillväxt uppfattas. Med detta menar Selengård att begreppet tillväxt uppfattas olika och att detta påverkar hur tillväxt diskuteras och implementeras. Det är därför inte helt orimligt att det finns olika benämningar av begreppet tillväxt och framförallt inte att uppfattningen om vad tillväxt innebär har förändrats över tid.

Dan Johansson och Nils Karlson har i *Den svenska tillväxtskolan* beskriver att tillväxt kan uppstå som en produkt av;

- nyföretagande
- expansion av existerande företag
- kontraktion av existerande företag
- avveckling

Dessa fyra alternativ kommer från två olika riktningar, i) antingen från en idé, en idé om att förbättra verksamheten eller ii) i och med ett verkligt eller påhittat hot utifrån, det vill säga konkurrens (Johansson & Karlson, 2002:4ff)

Lars-Erik Wolvén skriver i *Företagande och Gemenskap* (2004) att småföretagare står i beroende till sin omvärld, bland annat på grund av att de i lägre grad är självförsörjande på kompetens, produktutveckling och marknadsföring. Wolvén konstaterar att småföretagarna har ett större samband med lokalsamhället och den regionala nivån än den nationella och internationella nivån (Wolvén, 2004). Dock är företagen inte längre lika platsbundna och sammankopplade med det lokala som tidigare i och med globaliseringen. Anthony Giddens beskriver i sin modernitetsanalys, *Modernitet och självidentitet* (1991) begreppet ”*disembeddedness*, eller urbäddningsmekanismen. Han menar att denna situation har utvecklats genom att tid och rum inte längre är lika sammankopplade och sociala relationer är inte längre avhängt lokal interaktion. (Giddens. 1991)

Jag har valt att titta närmare på vilken riktning människor ser att näringslivsutvecklingen ska ske, med hjälp av den tyske sociologen Ferdinand Tönnies begreppspär *Gemeinschaft och Gesellschaft*. Begreppsparet anser jag påvisar de utgångspunkter som kan urskiljas beroende av vilken position människor har i samhället. Dessa skiljda positioner ger olika syn på vilket sätt samt vilken typ av näringslivsutveckling man vill uppnå.

För att ge en grund kommer jag kortfattat förklara de båda begreppen, samt kort redogöra om *sociala nätverk*, *sociala rörelser* och *social organisation* för att kunna sätta in begreppen i ett sammanhang. *Gemeinschaft* och *Gesellschaft* kommer båda att kunna hänföras till sociologen Johan Asplunds definition och tolkning av Tönnies ursprungliga text. Jag har valt detta eftersom Asplunds definition harmoniserar med min tolkning.

Jag har dock valt att inte försöka översätta de båda begreppen, eftersom samtliga svenska översättningar efterföljs med en hint om att den svenska översättningen gör att begreppen inte kommer till sin fulla rätt. Den engelska, inte heller tillräckliga, översättningen är *community* respektive *society*, vilket eventuellt kan bistå förståelsen av begreppen.

Gemeinschaft

Enligt Asplund (1991) beskriver Tönnies Gemeinschaft som ett fenomen vilket kan liknas vid en levande organism. Andra ord som används för att beskriva Gemeinschaft är gemenskap, inre band (släktband, grannskap och vänskap) samt att platsens sedvänjor har stor betydelse. Generellt gällande för Gemeinschaft är att människor som innefattas har ett gemensamt språk, en gemensam diskurs. De innefattade är underkastad den egna viljan, och handlingarna präglas av impulsivitet, vilket kan benämnas som naturliga viljan. (Asplund, 1991:67ff)

Gesellschaft

Gesellschaft beskrivs som en mekanisk artefakt. Gesellschaft som ord kopplas ofta ihop med samhälle eller sällskap, yttre band (intresse- och utbytespartners). Beslut och handlingar är strikt åtskiljda, likaså medel och mål. Detta benämns som den rationella viljan (jmf den naturliga viljan) och är underkastad tänkandet, handlingarna är alltså mycket genomtänkta. Sammanfattat kan man beskriva Gesellschaft som en (ekonomisk) marknad, där aktörer möts och för utbyte av produkter och tjänster, präglad väl genomtänkta handlingar. (Asplund, 1991:67ff)

Förhållandet mellan Gemeinschaft och Gesellschaft är omstritt. Tönnies skriver att;

- Gemeinschaft och Gesellschaft är teoretiska begrepp eller konstruktioner.
- Som sådana är de två begreppen varandra strängt uteslutande.
- Inget Gemeinschaft kan vara ett rent Gemeinschaft utan innefattar alltid också Gesellschaftpräglade inslag, och omvänt är ett Gesellschaft aldrig ett rent Gesellschaft utan innefattar alltid också Gemeinschaftpräglade inslag.

Asplund ifrågasätter dessa två sista punkter som går emot varandra och förklarar dem som en form av *fixeringsbild*. Dessa fixeringsbilder består av två bilder i en och samma bild, men det går endast att se en i taget (Asplund, 1991:42). Asplund skriver vidare;

"I enlighet härmed skulle det i varje bild av ett Gemeinschaft dölja en bild av ett Gesellschaft, och i varje bild av Gesellschaft en bild av Gemeinschaft.

Men det ena kan inte ses samtidigt som det andra. När man först har sett ett Gemeinschaft måste bilden omorganiseras för att ett Gesellschaft skall framträda, och vice versa.” (ibid:42f)

Med detta synsätt kan begreppen tydligare förankras i ett empiriskt material. Gemeinschaft kan jämföras med Émile Durkheims *mekanisk solidaritet* som även präglas av kollektivt delade föreställningar och moral. Gesellschaft kan likaså jämföras med Durkheims organisk solidaritet som liknas vid en opersonlig samverkansform. (Engdahl & Larsson, 2006:264ff) Durkheims begrepp är inte uttalat sammankopplade till Tönnies Gemeinschaft och Gesellschaft, även om de tillkom *efter* Tönnies verk. (Asplund 1991:25f)

Low-bottom-up arena

Peter Selengård (2011) saknar en mellannivå mellan *Top-down* och *bottom-up* synsätten och efterlyser en regional behovsbild, där de regionala tillväxtförutsättningarna som tas fram, accepteras av fler än de som ska vara verksamma på det aktuella regionala området. Selengård påpekar även att bottom-up perspektivet inte tar hänsyn till den kunskap, erfarenheter och egenupplevda förutsättningar för tillväxt som finns hos de verksamma företagen. Istället hamnar fokus på en regional nivå, där olika intressen står emot varandra och konflikter uppstår mellan intresseorganisationer. Här skulle istället, enligt Selengård, ett *Low-bottom-up* perspektiv vara med adekvat. Low-bottom-up beskrivs som en ”*målgruppsanpassad strategi*” samt ”*det interna perspektivet på regional utveckling*” (Selengård, 2011:218).

Sociala nätverk

I detta sammanhang kommer strukturen på nätverken inte stå i centrum, utan vad som sker och vad nätverken ger är det huvudsakliga. Nätverk består av individer och länkas samman i ett sampel med andra individer, vilket leder till utbyten som *flödar*. Dessa flöden kan bestå av information, tjänster, varor eller kombinationer av dessa. Ett nätverk kan vara *glesa* – där integration sker sällan, *täta* – där integration sker ofta och man känner varandra eller *vilande*. Nätverkets *struktur* är det som blir till då en viss mängd noder (människor) är sammankopplad med en viss mängd länkar (utbyten). Strukturen påverkas också av vilket *avstånd* det är mellan

människorna, geografiskt eller socialt, *intensiteten* hos flödena och om människorna befinner sig på samma *nivå* (Engdahl & Larsson, 2006:147).

Sociala rörelser

Skillnaden mellan en social rörelse och ett socialt nätverk är huvudsakligen att nätverken utgår från ett individperspektiv, där individen mobiliserar kontakter för att gynna den individuella situationen. En social rörelse definieras istället som en *samorganiserad handling* där gemensamma resurser samlas för att skapa förändring för sociala grupper eller en del av samhället. Dock består en social rörelse av redan bildade nätverk och uppstår som regel som en reaktion på upplevda orättvisor eller bristande samhällstillstånd. (Engdahl & Larsson, 2006:154ff)

Sociala organisationer

En organisation kännetecknas av att *särskilt utsedda personer ser till att en stadgad (fastställd) ordning efterlevs*. Parter/aktörer som innefattas i denna organisation tillskrivs både rättigheter men även skyldigheter. Av vikt är även att en åtskillnad görs mellan deltagande inom organisationen men även mot de som inte innefattas. Detta reglerar även vad som kan ske i interaktioner och vilka som kan delta (Engdahl & Larsson, 2006:63). I en organisation klassas personer som representanter snarare än aktörer. Detta eftersom personerna sällan agerar utifrån egna intressen, utan framförallt å organisationens vägnar. Att förankra beslut, följa regler och rutiner och ta hänsyn till tidsbegränsningar är karaktäristiska metoder för organisationer. (Engdahl & Larsson, 2006:166f)

Bilder av Österlen

Nedan följer en redogörelse för olika perspektiv på de frågeställningar jag har formulerat från myndigheter, organisationer och företagare samt en enkätstudie som kommunerna på Österlen efterfrågat och fått genomförd av ett externt analysföretag.

En enkätstudie

För att skapa förståelsen för Österlenregionen redovisar jag kort den attitydundersökning kommunerna, Simrishamn, Tomelilla, Sjöbo och Ystad har gjort i form av en in- och utflyttarenkät. En sammanfattning av denna

enkät finns i lokaltidningen *Österlenmagasinet*. Ystad kommun får bäst betyg, följt av Simrishamn och sedan är det ungefär lika mellan Tomelilla och Sjöbo kommun. Låt oss titta lite närmare på Simrishamn och Tomelilla kommun.

Det starkaste argumentet att flytta till *Simrishamns kommun* är en attraktiv boendemiljö. Argumentet att flytta därifrån är relationer, studier, arbetsmarknad och kommunikationer. Simrishamns svagheter upplevs vara arbetsmarknad, företagsklimat, kommunikationer och kommersiell service. Dessa faktorer bidrar till ett lägre värde för ”*optimism och framtidsanda*”. Analysföretaget som genomfört undersökningen konstaterar att Simrishamn har ett starkt, positivt laddat varumärke, men i en smal målgrupp, i den högre medelåldern. I undersökningen kan man se en motsatt bild av kommunen – ”*den mycket positiva fritidsidyllen kontra den funktionella vardagskommunen som inte upplevs lika positivt*” (Bejmar, 2012).

Tomelilla kommun har även boendemiljö, kommunikationer samt skog och natur som argument att flytta till kommunen. Arbetssökande är överrepresenterade bland inflyttarna. Detta är även tydliga problemområden, både arbetsmarknad och företagsklimatet, men även barnomsorg, skola och äldreomsorg får något lägre betyg än i övriga kommuner. Analysföretaget konstaterar att kommunen har ett otydligt varumärke och att Tomelilla kommun i ännu större utsträckning kan locka med varumärket Österlen, däribland med lägre boendekostnader jämfört med till exempel Simrishamn. (Bejmar, 2012)

Myndigheterna – kommun och landsting

Utifrån denna korta redogörelse från externa aktörer (analysföretaget) ska vi nu gå vidare för att se hur myndigheterna ser på regionen, samt vilka hinder och förutsättningar de lyfter fram.

Simrishamns kommun

Näringslivsutvecklaren på Simrishamns kommun, Lars Persson (LP), jobbar med Simrishamns näringsliv, landsbygdsutveckling och EU-samordning, bland annat. Dock upplever inte LP det som något jobbigt utan ser det som att alla de tre ”grenarna” hänger ihop. Simrishamn har ett konstant väldigt

högt nyföretagande i alla branscher, framförallt har de högt kvinnligt företagande. LP framhåller gärna de positiva aspekterna med näringslivet i Simrishamns kommun och menar att företagsklimatet fungerar lite som väderklimatet, *är det varmt eller kallt ute idag?, det beror sig på var man kommer ifrån eller vad man har för preferenser.* (Persson L. 2012)

På frågan om det finns attityder och värderingar som håller tillbaka utvecklingen av Österlen svarar LP att det kan finnas en sådan självbild, dock tycker inte han att den överensstämmer med den reella utvecklingen. När vi pratar om utbildningsmöjligheter framför LP ett intressant resonemang;

”Där är ju två skillnader, det är ju där här med makro och mikro. Och det blir rätt komplicerat. Folk som tittar utifrån tittar på Skåne. Ser ju bara en region där det är nära till allting. Och hade inte förstätt frågan – utbildningsmöjligheter – ja men det finns ju i Köpenhamn och i Lund, Kristianstad, Helsingborg och Malmö och överallt, vad pratar vi om?, säger dom kanske. Men om man tittar lokalt så nej, vi har ju ingen högskola. Men vi har nordens största universitet där bort. Nästgårds.”

Detta är en intressant tanke, hur man relaterar till närhet, långt borta, möjligheter, omöjligheter. LP anser inte att det finns några baksidor på Skåne och beskriver det så här; *”Jag läste en trevlig artikel om Blekinge där man berömde det västra, expansiva Blekinge, som hade så nära till Malmö- och Lundregionen. Också läser du tidningsartiklar om Bromölla och Kristianstad som ligger på ”baksidan” för de har så långt till Malmö- och Lundregionen! Och då blir det absurt. Var går gränsen till närhet? Lunnarp, Svarte? Ystad?”*

LP menar att kommungränserna överskrids i mångt och mycket, för så ser verkligheten ut i företagarnas värld. Där ska regler och tillämpningar vara lika, oavsett vilken kommun man befinner sig i, även om de kan uppfattas olika av företagarna. Kanske därför uppfattas *näringslivsråden* som viktiga, med olika funktioner, bland annat genom att föra en öppen dialog mellan företagareföreningar och kommunen. Förståelse och information är viktiga parametrar som efterfrågas från näringslivet.

Vidare framkommer att marknadsföring av en kommun är svårt. Men viktigt. Att locka företag till kommunerna tror inte LP på. Snarare att ärligt berätta, via verksamma företag i kommunen, hur det ser ut och gärna då hur bra det är. Men att locka dem är en farlig bransch, vad händer om kommunen/regionen inte lever upp till förväntningarna? LP nämner att forskningen, Richard Florida, visar att människor som är glada mår bra, och att befinna sig i en vacker trakt, där det händer mycket, gör att man blir positivt inställd, till sitt företag, jobb och familj. Detta tycker LP stämmer bra in på kommunen, då många företagare har gjort ett aktivt val att verka i just denna kommun. Dock poängteras att dessa människor är lättflyktiga, de har höga förväntningar som ställer höga krav på kommunen.

Efter att ha pratat med LP tänker jag igenom intervjun och att likna myndigheter vid sociala organisationer kan tyckas vara ett djärvt steg, men på Österlen är kommunpolitiker eller tjänstemän inte anonyma eller befriade från ansvar på sin fritid. Det framkommer på ett senare möte att denne mycket väl kan hejdas på staden och ställas till svars för beslut. Med detta vill jag poängtera den frånvaro av anonymitet som myndighetspersoner annars kan gömma sig bakom. Men även belysa den motsättning personen har mellan det byråkratiska förhållningssättet ”uppåt” och det sociala förhållningssättet ”neråt” i samhällsstrukturen.

Region Skåne

David Lindén (DL) är avdelningschef på näringsliv Skåne. DL anser att företagsklimatet har gått från att huvudsakligen bestå av tillverkningsindustrin till nya marknader som telecom-företag och media/film. Detta eftersom tillverkningsindustrin har tvingats effektivisera, ökad konkurrens från billigare tillverkningsländer är en påverkande faktor. Även tjänstesektorn växer något enormt och det sker strukturförändringar, främst i Malmöregionen. Dock poängterar DL att vissa områden i Skåne inte förändrats lika mycket. Området han syftade på ligger också på västra sidan av Skåne. Jag frågar DL om hur östra sidan ser ut. DL svarar att den östra sidan borde se bättre ut än vad den gör, ”Österlen borde ha lyft mer. Där finns potential som inte används på ett effektivt sätt. Kanske behövs det mer samverkan mellan kommunerna i sydost”. DL tycker att västsidan är bättre på att samverka mellan kommunerna, speciellt nordväst. Sydöstra har

haft bra samarbete men det har brutits upp. Men att det nu börjar det bli bättre igen.

Region Skåne har en roll att ge företagare och entreprenörer stöd och agera riskkapitalaktörer. DL nämner att Region Skåne var med och stöttade *Tillväxtskolan* och hade en avgörande roll i möjliggörandet av projektet. En viktig faktor till att DL tror det fungerar bättre på västsidan är att utbildningsnivån är högre. Detta bekräftas ytterligare då jag frågar vilken roll myndigheterna har i tillväxtfrågan. DL menar att det finns två viktiga, grovt uppdelade, fokusfrågor;

- Att underlätta för företag och näringslivet, framförallt att underlätta enklare beslutsvägar. Men även att se till att det finns ett fungerande och eftertraktat basutbud, i form av barnomsorg, skola och äldreomsorg, vilket har stor betydelse. Myndigheterna har en roll att se till att dessa basförutsättningar finns, för att skapa en attraktiv region.
- Att främja näringslivet med hjälp av kompetensutveckling och stöd genom finansiering.

Vad som bör satsas på kan vara en komplex fråga kan man tycka, men DL svarar direkt att få de mindre företagen och växa och vilja/kunna anställa mer folk. I Skåne finns en speciell närhet mellan stad och land, vilket gynnar företagen på landsbygden, detta skapar en attraktiv region.

Organisationerna

Det finns en mängd olika organisationer på Österlen som verkar för att gynna företagsklimatet. Bland annat Företagarna, som är en gammal förening, som har för uppgift att klargöra sambandet mellan företagande, tillväxt och välbefinnande. På Österlen finns avdelningen *Företagarna Albo Österlen* (en del av Företagarna Syd) som ordnar bland annat möten mellan företagarna och politikerna. Det finns även ett nätverk för kvinnor, *Nätverket Qlara*, som drivs av företagsverksamma kvinnor samt nätverk för ungdomar, *Tillväxtrummet*, som vill starta företag eller har en företagariidé som behövs utvecklas. Näringslivsråd är en annan organisation som verkar för att gynna företagandet. Näringslivsråden och Företagarföreningen har många gemensamma punkter.

Näringslivsrådet Tomelilla kommun

Kjell Persson (KP) är sekreterare i näringslivsrådet i Tomelilla kommun sedan återuppstarten tidigare i år. KP börjar med att nämna att näringslivsrådet försöker vara ett kontaktnät för företagare och företagsverksamheten. Detta eftersom det upplevs att det finns en efterfrågan hos företagarna att det ska finnas något organ man kan vända sig till för att få svar på enkla och svåra frågor, men även någon som kan lobba företagarnas önskemål vidare till kommunpolitikerna. Frågor som näringslivsrådet får in rör tillgångar till lokaler, samt uppköpsrutiner. KP menar att det är viktigt att ta tillvara på den lokalt producerade produkterna. Som KP ser det kan näringslivsrådets roll här vara att förmedla kontakter, se till att offerter lämnas in på rätt ställe och så vidare. För det finns mer utrymme om man bara vill, menar KP, för lokal upphandling.

Då jag frågar vad han tycker man ska satsa på i kommunen svarar han snabbt; *"Lantbruket"*. KP anser att man bör förädla de framtagna produkterna längre i processkedjan i regionen. Detta skulle då kunna tänkas ge möjlighet till mer arbetstillfällen. Bostäder kommer också upp som ett viktigt ämne att tänka på, tillsammans med god service. KP påpekar dock att det har gnällts mycket om kommunikationerna *"men att det är bättre än vad vi tror. Det märks ju också, det händer ganska mycket här just nu. Nästa konjunkturuppgång tror jag det tar sig ganska bra"*. Jag påpekar att jag upplever en integration mellan de olika organisationerna, att en person är ofta med och engagerar sig i mer än en organisation. Visst är det så menar KP också säger han;

KP: "Ni ungdomar snackar om nätverk. Men vi gamlingar har minst lika mycket nätverk." AJ: "Vad kallar ni det?" KP: "Det är föreningslivet".

En tanke som slår mig under intervjun är frånvaron av ungdomar i nätverken. Även om det finns nätverk för företagsamma ungdomar är integrationen mellan de etablerade, "äldre" nätverken och de nya "unga" ganska låg. Frågor som dyker upp är hur detta påverkar gemenskapen i stort. Brister tilliten mellan generationerna eller saknas kommunikation?

Tillväxtskolan

Tillväxtskolan är ett EU-projekt som ägs av Sparbanken Syd. Sparbanken Syd verkar för en positiv ekonomisk utveckling i södra Skåne och ledord

som lojalitet och känsla för bygden genomsyrar deras arbete. (Sparbanken Syd). Tillväxtskolan finansieras huvudsakligen av Europeiska socialfonden, och ägs av Sparbanken Syd i samarbete med Tomelilla, Simrishamn och Ystad kommun. De vänder sig till medelstora etablerade företag som vill växa och öka lönsamheten. Bakgrunden till projektet är att Sparbanken Syd ansåg att tillväxten i Skåne var hög men sydöstra Skåne hamnade efter. De såg även att regionens potential inte utnyttjades fullt ut och upplevde för lite stöd vid det regionala tillväxtarbetet. (Tillväxtskolan)

Maria Hammenberg (MH) är projektledare för Tillväxtskolan 2 och även min representant. MH poängterar att skillnaden mellan Tillväxtskolan och andra nätverk är att de drivande i Tillväxtskolan inte har några egna vinstintressen. Upplägget är helt fokuserat på de deltagande företagens utveckling, på individnivå! Det arbetas fram en affärsplan hur företaget ser sig själva utvecklas vilket efterföljs av utbildningar, där grundtanken är att förändra attityder och inställning på just individnivå. Som en deltagande sa; ”Att medvetandegöra.”. Om alla medarbetarna är överrens om vilken riktning hela företaget är på väg mot gynnar detta tillväxten. Även uppföljning efter genomförandet av Tillväxtskolan och vidare planering ingår i ”paketet”. En annan skillnad mot andra verksamma nätverk på Österlen är att Tillväxtskolan inte drivs av företagarna själva. Enligt MH handlar det om att mobilisera och stödja företagarna att skapa tillväxt.

Företagen

Att det finns en mängd företagare på Österlen kan vi nog vid det här laget vara överrens om, likaså att företagsklimatet har en liten splittrad bild, beroende på vem man pratar med. Låt oss se vad en hyfsat nyetablerad företagare, men gammal i gamet, har att säga om frågan.

Incubator C

Carl-Gustav (Calle) Rasmusson (CR) har startat upp sitt företag *Incubator C* på Österlen 2010 och har som vision: ”*Stärka utvecklingen av näringslivet genom att ge entreprenörer med utvecklingsbara projekt ett kreativt och inspirerande nav för sin verksamhet i Ystad- Österlen området*”. (Incubator C AB, 2010)

CR gör detta genom att investera kapital i landsbygdssatsningar och går då in som delägare och liknar sitt företag vid ett *företagsväxthus*. CR brinner

för hela spektret av människor på Österlen, han inspireras av ungdomars idéer och ser gärna idéer som riktar sig till 55+-gruppen. För denna åldersgrupp värderar service på ett sätt som ingen tidigare generation gör. Där i den gruppen finns möjligheter. Vi pratar om tidigare nämnda *Tillväxtrummet*, som liknar Tillväxtskolan fast de riktar sig mer till ungdomars idéer. Tillväxtrummet är ett exempel på ett ”utvecklingsbart projekt” som CR varit med och startat upp.

CR har bott på Österlen i många år, men även varit mycket verksam i Malmöregionen och har därför lite ”en fot i båda regionerna”. Detta gör att han kan se skillnaderna. En skillnad CR nämner direkt är *volymen*, vilket har stor betydelse. På västra sidan finns det många fler människor vilket genererar fler idéer och fler personer med entreprenörsbakgrund.

En tanke som slår mig här är att CR är en av få som pratar varmt och nytänkande och innovation. Jag har inte hört det, eller sett det som speciellt framträdande i till exempel den lokala dagstidningen eller bland mina deltagande observationer. Jag upplever honom även som väldigt driven, vilket han själv säger går i vågor, speciellt när man möter trögheten här på Österlen.

”Vi är väldigt tröga här nere, samtidigt är det väldigt gedigna människor, gedigna företag. Här gäller ju ett handslag fortfarande. Det gör det ju inte på andra ställen”. (Rasmusson, 2012)

I det ögonblicket sätter CR ord på den känslan jag har fått under mitt insamlade av empiriska material, nu börjar bitarna falla på plats, *tröghet och attityder*. Volym, antalet människor och högskolorna tror CR framförallt spelar stor roll för västsidas försprång. Många företagare på Österlen, befinner sig bara på den lokala marknaden, vilket gör att man blir rädd för konkurrens. Även om ingen skulle erkänna det, enligt CR. Företagen vill gärna inte ta risker och det ligger en protektionism i detta. Man sprider inte sina idéer och delar inte dem med vem som helst. På väst är det ett utbud på idéer som är enormt stort och även nerläggning av företag ger ju utrymme för nya idéer. Och eftersom utbudet av idéer är så stort så om man har en idé så måste du också slå sig fram. CR efterfrågar uppskattning från kommunerna och ökade privata investeringar och hade gärna sett en entreprenörhögskola på Österlen

Jag blir nyfiken på vad västsidan har för syn på Österlen enligt CR och han svarar snabbt - *rekreation*. En del företag är kända, men främst är det besöksnäringen man pratar om. Jag frågar om det finns någon risk att kommunerna lutar sig för mycket tillbaka på att besöksnäringen är så stark. CR håller med om att nog så kan vara fallet och menar på att *"innovationen i besöksnäringen är bra, men det räcker inte. Det behövs mer som gynnar det vardagliga livet"*.

Tillväxten på Österlen kan inte längre fokuseras på att skapa nya fritidsinriktningar, utan det bör fokuseras mer företag som skapar tillväxt i vardagen. Han menar också att kommunerna inte kan avsäga sig ansvaret att locka hit kompetensen.

Diskussion

Att besvara forskningsfrågan *"Vad efterfrågas på Österlen för att gynna företagandet"* är komplext. Vad som efterfrågas är högst individuellt, eller företagsbaserat. Utifrån Gemeinschaft och Gesellschaft blir synsättet mångfasetterat, och Asplunds fixeringsbild, att i varje Gemeinschaft finns en bild av Gesellschaft alltid närvarande och vice versa, blir tydlig. Det är beroende av kontext och situation vilket som träder fram. Och även om förändring sker genom tillväxt av företag bygger företaget alltid på individer, med åsikter, attityder och känslor.

Det är även beroende av vad LP nämnde angående vilket perspektiv man har, makro eller mikro. Med dessa perspektiv kan det tänkas rimligt att Gemeinschaft och Gesellschaft fungerar som Tönnies formulerat att *"i Gemeinschaft förblir människorna i grunden förenade trots alla åtskiljande faktorer, i Gesellschaft är de i grunden åtskilda trots alla förenande faktorer"* (Asplund, 1991:73). Det verkar finnas en mental geografiskt begränsning på Österlen, där gemensamma faktorer gör att människor håller ihop. En gängse norm om utbildning, arbete och samhällstruktur kan urskiljas, trots olika befattningar i samhället. Man håller sig förenade, mot det "Gesellschaft-präglade" samhället runt omkring. På Österlen, mellan individer, finns det en ömsesidig tillit, men när tilliten behöver förflyttas längre från individen (Giddens "urbäddningsmekanism") påverkas livsvärlden. Då kan individen behöva ha tillit till en abstrakt process eller företeelse man aldrig kommer i fysisk kontakt med.

Vad som görs på Österlen för att gynna företagsklimatet kan eventuellt besvaras av den mängd nätverk som finns etablerade. Att nätverken har stor betydelse på Österlen är uppenbart. Där kan man träffas på ett inofficiellt sätt och genom nätverket känna trygghet och delaktighet. Engdahl och Larsson redogör för den kanadensiske sociologen Barry Wellmans uppfattningar om att våra gemenskaper består av ”breda band” och ”smala band”. De breda banden är gemenskaper där man delar aktiviteter och uppfattningar, medan de smala är lösare sammanknutna men mer specialiserade. Det är ofta med hjälp av dessa smala band man löser konkreta problem. (Engdahl & Larsson, 2006:150ff). På Österlen kan det uppfattas att människor har fler breda band än smala, vilket kan tänkas bidra till attityden om tillit.

Selengård gör i sin avhandling skillnad på partnerskap och nätverk. Nätverken kopplas mer till näringslivet och partnerskapet har mer en karaktär av samhällelig grund. Slutsatsen som dras är att näringslivet bidrar med hög innovation på tillväxtens problem men det är i partnerskapet som det skapas förutsättningar för spridning av innovationer. Detta kan liknas vid den tröghet som bland annat CR nämner i intervjun. CR säger att nätverken besitter en mängd erfarenhet och kapacitet, och kan agera så att det strävas åt samma håll men att det finns mer och hämta. Han menar även att det borde finnas någon som står på näringslivets sida som för deras talan till kommunerna, mer än näringslivsråden eftersom dessa tenderar att tröttna om det inte ageras från myndigheterna. Lösningen på detta menar CR är att kommunen har en stående punkt att ta upp frågor från näringslivsråden, vilket även Selengård lyfter fram - om engagemang finns i samhället påverkas myndigheternas arbete, vilket gör att medborgarna blir tillfredställda. (Selengård, 2011:217)

Selengårds resonemang kring *Low-bottom-up* kan jämföras med att skapa regionalt och lokalt engagemang. Definitionen på *Low-bottom-up* säger ”*målgruppsanpassad strategi*” vilket Tillväxtskolan kan vara ett exempel på. En uttalad specifik målgrupp, med tydlig början, process (utbildning, uppföljning, framtidsplanering) och tydligt avslut, gör att erfarenheter och kunskap hinner uppfattas, dokumenteras och föras vidare till adekvata

myndighetspersoner. Förankringen av beslut kan tänkas bli bättre i en sådan process och även tilliten bör öka. Tillväxtskolans utvärdering visar att tack vare att det var ett lokalt företag (Sparbanken Syd) som stod som ägare för projektet höjdes legitimiteten för projektet hos företagarna som skulle delta.

Som CR nämnde behövs någon som för näringslivets talan till myndigheterna. Denna någon kan vara en person som har förmågan att överbygga *strukturella hål* (Borell & Johansson, 1996:152) som finns mellan två nätverksstrukturer. Nätverken kan var för sig vara täta och starka men mellan varandra glesa och mindre flöden. Vid de strukturella hålen förhindras eller fördröjs flödet av idéer och information och stagnation och homogenisering uppstår inom de tätare nätverksgrupperna. Dessa strukturella hål skapar möjligheter för en person som är delaktig i flera nätverk och denna person kan då skapa nya länkar över dessa glesa områden, mellan två så kallade kluster i de olika nätverksstrukturerna. Här finns då möjligheter att verka som en entreprenör, och binda samman de olika nätverken och skapa kreativa idéer. Av detta kan vi se att kreativitet och idéskapande inte är avhängigt av person, utan snarare personens position i det sociala nätverket. (Borell & Johansson, 1996) Personer på Österlen är många gånger delaktiga i mer än ett nätverk, men samarbetet mellan nätverken är lågt. Detta kan vara ett tecken på att det är individen som står i centrum, som driver och vill, men det är på detta vis svårt att mobilisera en konkret förändring för hela Österlenregionen. Samarbete över nätverksgränser och kommungränser i större utsträckning skulle kunna gynna företagsklimatet på Österlen. En *samorganiserad handling* som är definitionen på en social rörelse skulle vara att föredra. Dessa sociala rörelser ställer ofta krav på makthavare och upplevs då som ett hot, och deras tydligaste uppgift är att skapa kontaktnät och forma sammanslutningar med andra nätverk och rörelser. (ibid)

DL från Region Skåne nämner att regionen bildar klusterorganisationer, som en samling av företag inom en viss bransch. I dessa kan företagen samverka, vilket i sin tur genererar mer tillväxt. DL upplever en allmän stabilare tillväxt i väst och tror detta beror på tätheten av människor, mer folk på mindre yta skapar plattformar för utbyte av idéer och tankar. Men även press i form av konkurrens, en konkurrens som är av positiv karaktär

att i den meningen att den driver på utvecklingen. Detta tror CR saknas lite på Österlen. I ett klimat där det finns många idéer kan man inte vara försiktig, där måste man fightas för sin idé. Han påpekar nätverkens betydelse men också att det kan vara svårt att ta vara på vad nätverken genererar och därför efterfrågar även han *kluster* för nyverksamhet.

Vid en första anblick förefaller det för mig att Österlen genomgår ett skifte från *Gemeinschaft* till *Gesellschaft* och vilket kan jämföras med Giddens *reflexiv modernisering*. Detta är en produkt av ökad efterfrågan av expertkunskap och valmöjligheter, vilket tvingar oss att reflektera över möjligheter och val. (Engdahl & Larsson, 2006:308). I min diskussion med MH pratar vi om en attitydförändring. En förändring som behövs på olika nivåer i samhället, i olika sammanhang. Vilka vill Österlen attrahera? Är man på Österlen beredd att gå från exempelvis förvaltande föreningsliv till drivande nätverk?

De *hinder och förutsättningar* Österlen har att förhålla sig till kan upplevas som många, men med varje hinder följer en möjlighet, skulle jag vilja hävda. Och även om den låga utbildningsnivån och kompetensförsörjningen ligger Österlen i fatet, finns möjligheten att höja utbildningsnivån. Återigen handlar det om att *legitimera* utbildning och öka *tilliten* till omvärlden. Att detta har stor betydelse för tillväxten uppkommer i samtliga intervjuer. Och som min mamma sa; ”*Det är då man utbildar sig som det skapas trådar in i framtiden*”. Utbildning bidrar till att man knyter kontakter som generar nytänkande, viljan och kravet att utvecklas samt förståelse för samhällsförändring.

Slutord

Österlen har definitivt potential att i framtiden vara mycket mer än endast en rekreationsregion – det är alla mina informanter överrens om.

Det är dock svårt att titta endast på vad som görs och behövs göras på Österlen för att få ett bra företagsklimat, eftersom detta inte kan frånskiljas att det behövs goda boendemöjligheter, bra kommunikationer, fungerande skola och omsorg och så vidare. Gällande företagande är kompetens, gemenskap och tillväxt återkommande betydande ord, som är viktiga att värdera och ta hänsyn till för ett fungerande företagsklimat. Samarbete,

öppenhet och tillit är ledord jag tror skulle gynna företagsamheten på Österlen. Dessa ledord skulle även vara utgångspunkter för eventuell efterföljande forskning. Att titta närmare på tillit och tillväxt förhåller sig till varandra skulle vara mycket intressant och givande för Österlen.

Avslutande vill jag tacka mina informanter för trevliga och mycket givande öppenhjärtliga samtal. Jag känner mig nu 200 % motiverad att ge mig in i processen att bidra till att göra Österlen till en företagsamvänlig region. På det sättet kan människor bo och verka på Österlen, året om.

Käll- och litteraturhänvisning

Litteratur;

- Asplund, J. (1991). *Essä om Gemeinschaft och Gesellschaft*. Göteborg: Bokförlaget Korpen.
- Bejmar, L. (den 3 Maj 2012). Undersökning av attityder hos de som flyttat in och flyttat ut i sydöstra Skånes kommuner. *Österlenmagasinet*
- Borell, K., & Johansson, R. (1996). *Samhället som nätverk*. Lund: Studentlitteratur.
- Bylund, I., & Löfström, T. (1981). *På Österlen*. Stockholm: LiberFörlag.
- Engdahl, O., & Larsson, B. (2006). *Sociologiska perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.
- Giddens, A. (1991). *Modernitet och självidentitet*. Mediaprint, Uddevalla AB, 2:a upplagan.
- Johansson, D., & Karlson, N. (2002). Den svenska tillväxtskolan. Om den ekonomiska utvecklingens kreativa förströelse. i *Den svenska tillväxtskolan*. Stockholm: Ratio.
- Svenskt näringsliv (2012). *Företagsamheten Skåne län*. Stockholm: Svenskt Näringsliv.
- Selengård, P. (2011). *Tillväxtbilder, Regionala intentioner samt entreprenörers orsaksförklaringar av tillväxt*. Västerås: Mälardalens universitet .
- Statistiska Centralbyrån. (2011). *Kommunfakta Simrishamns kommun*. SCB.
- Statistiska Centralbyrån. (2011). *Kommunfakta Tomelilla Kommun*. Stockholm: SCB.
- Statistiska Centralbyrån. (2011). *Kommunfakta Ystad kommun*. Stockholm: SCB.
- Svenskt näringsliv. (2012). *Företagsamheten Skåne län*. Stockholm: Svenskt Näringsliv.
- Wolvén, L.-E. (2004). Små företags och mindre organisationers integration i det moderna samhället. i L.-E. Wolvén, & E. Ekstedt, *Företagare och gemenskap*. Stockholm: Arbetslivsinstitutet.

Muntliga källor;

- Hammenberg, M. (den 10 Maj 2012). Projektledare Tillväxtskolan. (A. Jönsson, Intervjuare)
- Lindén, D. (den 4 Maj 2012). Affärsutvecklare, Region Skåne. (A. Jönsson, Intervjuare)
- Persson, K. (den 18 April 2012). Sekreterare näringslivsrådet Tomelilla. (A. Jönsson, Intervjuare)
- Persson, L. (den 20 April 2012). Näringslivsutvecklare Simrishamns kommun. (A. Jönsson, Intervjuare)
- Rasmusson, C.-G. (den 3 Maj 2012). VD Incubator C. (A. Jönsson, Intervjuare)

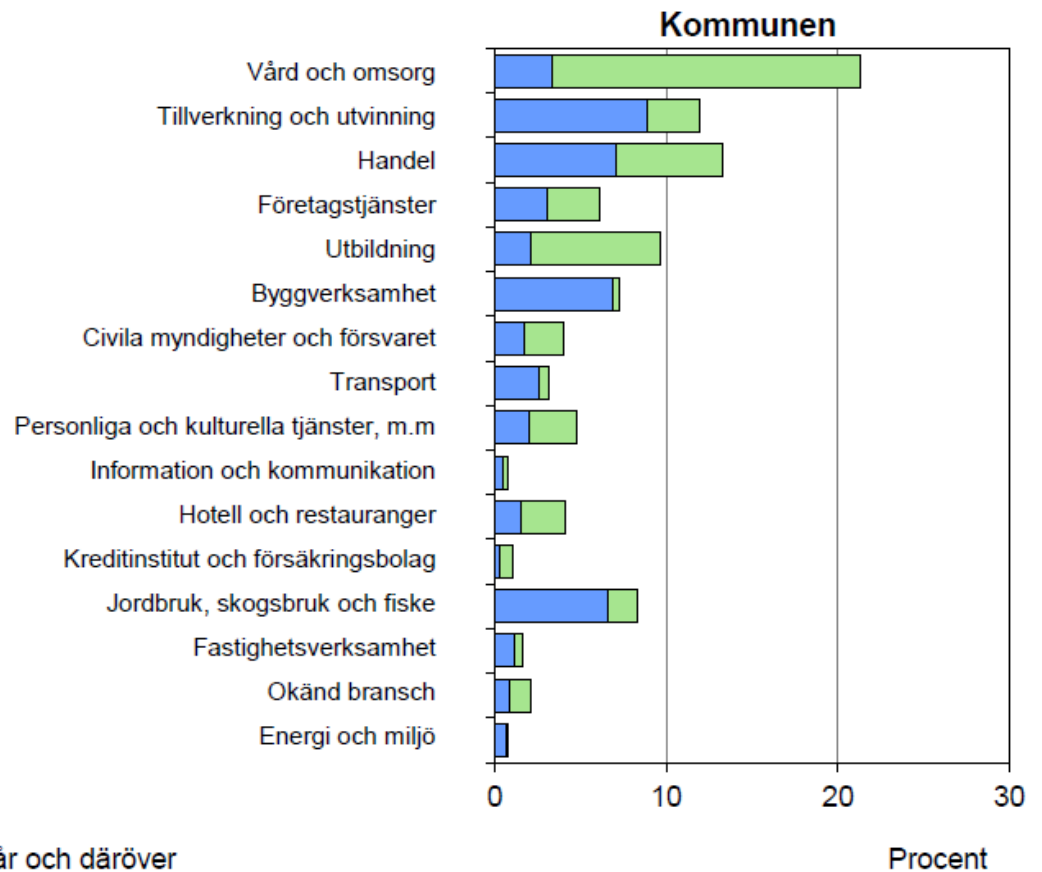
Elektroniska källor;

- Incubator C AB. (2010). *Incubator C*. Hämtat från <http://www.incubatorc.se/> den 9 Maj 2010
- Sparbanken Syd. (u.d.). *Sparbanken Syd*. Hämtat från <http://www.sparbankensyd.se/> den 14 Maj 2012
- Tillväxtskolan. (u.d.). *Tillväxtskolan Sparbanken Syd*. Hämtat från Tillväxtskolan: <http://tillvaxtskolan.navigatorsyd.se/> den 14 Maj 2012

Bilaga 1.

Arbetsstillfällena 2009

Näringsgren

Figur 1. Arbetsstillfällena Simrishamns kommun. (Statistiska Centralbyrån, 2011)

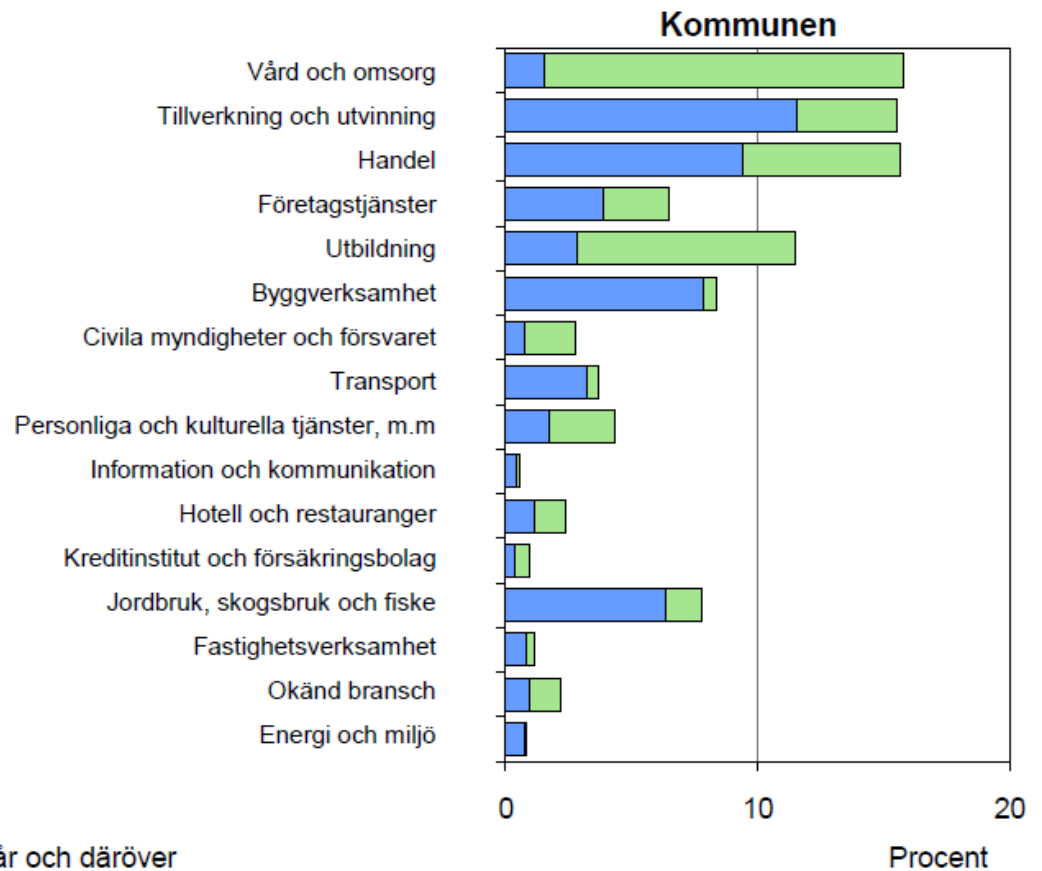
Egna företagare 2009

Antal syssel- satta	Män		Kvinnor	
	Företagare i eget AB	Egen- företagare	Företagare i eget AB	Egen- företagare
1	56	596	17	336
2-4	136	92	50	32
5-9	82	12	17	6
10-	36	2	9	0
Totalt	310	702	93	374
Antal i åldern 16 år och däröver		Avser dagbefolkning		

Figur 2. Egna Företagare Simrishamns kommun (Statistiska Centralbyrån, 2011)

Bilaga 2.

Näringsgren

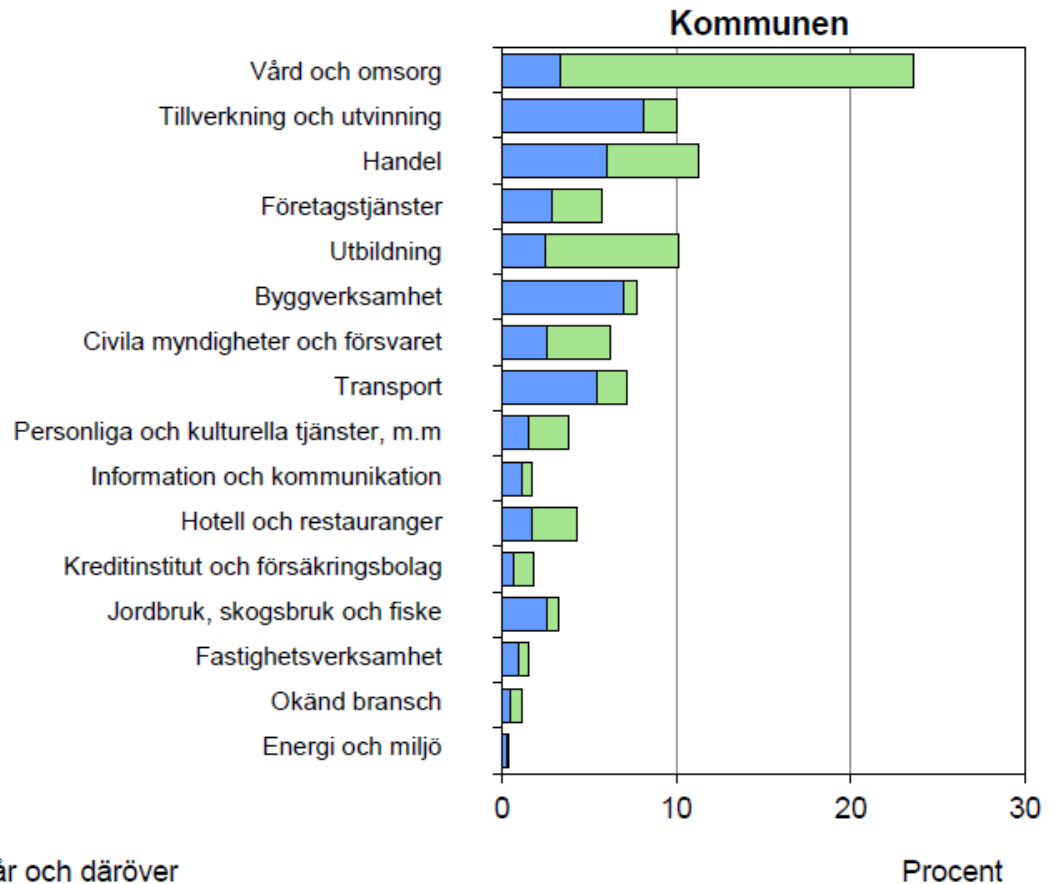
Figur 3. Arbetstillfällen Tomelilla kommun (Statistiska Centralbyrån, 2011)

Egna företagare 2009				
Antal syssel- satta	Män		Kvinnor	
	Företagare i eget AB	Egen- företagare	Företagare i eget AB	Egen- företagare
1	35	408	3	203
2-4	60	74	19	29
5-9	30	8	5	2
10-	20	1	6	1
Totalt	145	491	33	235
Antal i åldern 16 år och däröver			Avser dagbefolkning	

Figur 4. Egna företagare Tomelilla kommun. (Statistiska Centralbyrån, 2011)

Bilaga 3.

Näringsgren

Avser 16 år och däröver

Figur 5. Arbetstillfällena Ystad kommun. (Statistiska Centralbyrån, 2011)

Egna företagare 2009				
Antal syssel- satta	Män		Kvinnor	
	Företagare i eget AB	Egen- företagare	Företagare i eget AB	Egen- företagare
1	71	551	20	328
2-4	145	105	48	62
5-9	73	13	19	7
10-	53	6	21	1
Totalt	342	675	108	398
Antal i åldern 16 år och däröver			Avser dagbefolkning	

Figur 6. Egna företagare Ystad kommun.